Gemeente Helmond

Notulen vergadering van 7 februari 2018 **Commissie Financiën**

Aanwezig:	Plv. voorzitter	: dhr. C. van der Burgt
	Commissiegriffier	: dhr. J. Hendriks
	SP	: dhr. A. Spruijt
	CDA	: dhr. P. Vervoort
	VVD	: dhr. S. van de Brug
	GroenLinks	: mevr. M. Maas
	Helmond Aktief	:
	PvdA	: mevr. M. van der Pijl
	D66	:
	Lokaal sterk	: mevr. J. Spierings
	Helder Helmond	:
	Senioren 2013	:
	plan!	:
	Portefeuillehouder(s)	: wethouder P. Smeulders
	Overig	: dhr. Zuidema (Deloitte), dhr. Blomjous (Deloitte), dhr. Dingen (Rekenkamercommissie) , de heer Ter Voert (gemeentesecretaris) en dhr. Hendriks (Hoofd Financiën)
Notuliste:	mevr. O. Toirkens	
Afwezig MK:	Dhr. J. van Aert (Senioren 2013), dhr. M. Rieter (Helder Helmond), dhr. G. van Vugt (Helmond Aktief), mevr. A. Raaijmakers (CDA), dhr. S. van Lierop (plan!) en dhr. S. Stevens (D66).	

CONCEPT

1. Opening en vaststellen agenda

De **voorzitter** opent de vergadering om 19.30 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Beantwoording ingediende technische vragen ten behoeve van de technische rondvraag

Er zijn geen vragen.

3. Verslagen

Er zijn geen verslagen.

4. Managementletter Accountant 2017

Wethouder **Smeulders** geeft aan dat het de eerste keer is dat de managementletter wordt besproken in de commissie Financiën. De reden hiervoor is dat in de aanbesteding van de nieuwe accountant staat dat de managementletter wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Tevens heeft het te maken met de aard van deze managementletter.

Deloitte is 37 jaar de accountant van de gemeente geweest. In de afgelopen twee jaar was dit Baker Tilly Berk, maar de gemeente was niet tevreden over deze accountant. Uit de aanbestedingsprocedure die volgde kwam Deloitte weer als beste naar voren. Deloitte heeft eerst een nulmeting gemaakt. Tot verrassing van de wethouder staat in de managementletter een behoorlijk aantal zaken die verbetering behoeven. Deze punten zijn in goed overleg opgepakt. In overleg met de Rekenkamercommissie is afgesproken om dit open te bespreken met de commissie Financiën, zodat de raad op de hoogte is van de geconstateerde problemen en de ingeslagen verbeterslag.

De heer **Zuidema** (Deloitte) geeft een presentatie. In augustus is Deloitte benoemd als de nieuwe accountant van de gemeente Helmond. Direct na de benoeming is Deloitte gestart met een nulmeting, bestaande uit 18 interviews met ambtenaren uit de organisatie, om na te gaan of de gemeente in control is en de belangrijkste financiële processen zijn beschreven. De eerste indrukken heeft Deloitte teruggekoppeld naar de ambtelijke organisatie, de gemeentesecretaris en het college. Deloitte zag bepaalde risico's op het gebied van inkoop, aanbestedingen en grondexploitatie. Dit is beschreven in het auditplan dat ook naar de raad is gestuurd. Bij de nulmeting is afgesproken dat de organisatie de tijd krijgt om te onderzoeken of de bevindingen juist zijn.
Tijdens de interim-controle heeft de accountant bekeken of de procedures effectief zijn en of de interne beheersing effectief werkt. Dit heeft geleid tot een eerste terugkoppeling van de bevindingen naar de secretaris en de wethouder. Vervolgens is de managementletter opgesteld. De managementletter is in principe bedoeld voor het college, omdat deze over de bedrijfsvoering gaat. Deloitte wil echter dat de managementletter toch met de raad als toezichthoudend orgaan wordt gedeeld, vanwege de volgende redenen:

- De raad mag een mening vormen over in hoeverre de organisatie in control is.
- De raad mag iets vinden van de kwaliteit van de interne beheersing.
- Deloitte vindt het van belang dat de raad een terugkoppeling krijgt van de wijze waarop de organisatie, het college en de ambtelijke organisatie omgaan met aanbevelingen van de accountant, de Rekenkamercommissie en aanbevelingen die uit interne controles naar voren komen.

Vanaf het moment dat Deloitte de zorgen heeft geuit, vindt er een wekelijks overleg plaats met wethouder Smeulders, de gemeentesecretaris, de concerncontroller en het hoofd Financiën. Zij hebben niet alleen geluisterd naar de bevindingen, maar ook meteen actie ondernomen.
In de afgelopen jaren is veel bereikt in de gemeente Helmond. Er is prioriteit gegeven aan de bestuurlijke doelstellingen van het college in deze collegeperiode, het uitvoeren van de wettelijke taken en de positie van de gemeente in de Peel en de Brainportregio is versterkt. Er zijn veel ontwikkelingen in de stad en de woningmarkt trekt aan. De financiële positie van de stad is op orde. De focus heeft echter niet gelegen op de versterking van de bedrijfsvoering in de ambtelijke organisatie. De reorganisatie is nog niet op het gewenste niveau.
Dit is zichtbaar in een aantal tekortkomingen in de interne bedrijfsvoering, bijvoorbeeld functievermenging en enkele pijnpunten in de financiële administratie. Deloitte spreekt het vertrouwen uit dat dit wordt opgepakt.
Bij de bestuurlijke besluitvorming is niet altijd de essentiële onderbouwing aanwezig. Door veel personele wijzigingen in de organisatie is de organisatie weer op sterkte. Zo'n team moet echter nog settelen. Er is een versterking nodig in de cultuur: de wijze van samenwerking, de bereidheid om te veranderen en het meegaan met de automatisering en digitalisering van werkprocessen. Het college erkent dit ook. Kortom, er loopt nu een traject om te komen tot een Jaarrekening 2017 en een traject om de bedrijfsvoering en de bedrijfscultuur te verstevigen.
Deloitte vindt het positief dat het college, de directie en de ambtelijke organisatie op hetzelfde niveau zitten inzake de geconstateerde bevindingen. Er is direct een plan van aanpak opgesteld en alle bevindingen zijn vertaald in een concreet actieplan. De voortgang van het actieplan wordt wekelijks besproken. Op de actiepunten is reeds vooruitgang geboekt. Deloitte adviseert om de bedrijfsvoering in de komende collegeperiode een hoge prioriteit te geven.

De heer **Spruijt** (SP) memoreert dat Deloitte in het verleden al gedurende 37 jaar de accountant is geweest. Waren deze problemen ook ontstaan als Deloitte in de afgelopen twee jaar de accountant was geweest?

De heer **Zuidema** (Deloitte) antwoordt dat in de afgelopen twee jaar veel is bereikt in de stad. De focus en prioriteit hebben buiten het gemeentehuis gelegen. Tevens is de regelgeving in de afgelopen jaren meer complex geworden. Deloitte graaft dieper in de organisatie dan de vorige accountant.

De heer **Vervoort** (CDA) stelt dat hij alle informatie al heeft gekregen vanuit de Rekenkamer. Hij vindt het niet opportuun om vanavond weer dezelfde vragen te stellen en gaat dus vooral luisteren.

De heer **Ter Voert** (gemeentesecretaris) geeft aan dat het college en de directie zich kunnen vinden in de bevindingen van de accountant. Het is goed geweest om te duiden wat de oorzaken en de causaliteit zijn van de problemen. Het is een turbulente tijd voor de organisatie gezien de ambities in de stad en de decentralisaties. De organisatie is niet altijd adequaat meegegroeid met de nieuwe ontwikkelingen. Het gaat dan met name om de kennisbronnen, de kwaliteit van het denkwerk en de wijze van anticiperen op de nieuwe ontwikkelingen.
De reorganisatie werd voornamelijk afgedwongen door de ontwikkelingen in de Peel. Ook daarin kwam het belang naar voren van het aanbrengen van kwalitatieve verbeteringen binnen de bedrijfsvoering. Het doel is om de organisatie klaar te maken voor de toekomst met een digitalisering van de processen. Dit vraagt om

CONCEPT

andere kennis en vaardigheden. Het denkniveau van de medewerkers moet worden verhoogd door middel van bijscholing. Niet iedereen past even goed in de nieuwe profielen.
Het college realiseert zich dat het veel tijd gaat kosten om de organisatie op adequate wijze in te richten. Hier zijn extra investeringen voor nodig in de financiële functie en in de processen. Er wordt hard gewerkt aan de digitalisering. De autorisaties dienen verder te worden ingericht. Op de plekken waar kwetsbaarheden werden getoond, zijn extra controles uitgevoerd op het proces. Er zijn geen dingen fout gegaan, maar de gemeente heeft wel een risico gelopen.
Ook het nieuwe college zal naar verwachting een hoog ambitieniveau hebben, al is het alleen maar om door te zetten wat reeds in gang is gezet. Grote projecten als De Braak en Automotive vragen veel van de ambtelijke organisatie. De benodigde investeringen zullen ook expliciet onder de aandacht van het nieuwe college worden gebracht, zodat voortgebouwd kan worden op een nieuwe inrichting van de administratieve organisatie. De kennisdoorontwikkeling en cultuurverandering gaan langer duren. De heer Ter Voert heeft er vertrouwen in dat de gemeente deze doorontwikkeling kan maken.
Een belangrijk punt in het proces is de gemeenteraad. Een auditcommissie zou welkom zijn, omdat dit de ambtelijke organisatie de mogelijkheid biedt om direct met raadsleden te praten over de complexiteit van het inrichten van de processen.

Mevrouw **Maas** (GroenLinks) informeert of elke twee jaar opnieuw wordt aanbesteed.

De heer **Ter Voert** antwoordt dat de vorige aanbesteding gelijktijdig met de Peelgemeenten was. Dat was een korte aanbesteding. Normaal geldt een aanbesteding voor ongeveer zes jaar.

De heer **Dingen** (Rekenkamercommissie) memoreert dat de Rekenkamer zich in het verleden met name richtte op de jaarrekening. Dit jaar is bij de aanbesteding afgesproken dat de raad volledig wordt geïnformeerd door middel van een managementletter. Deze is ook uitvoerig besproken met de Rekenkamercommissie. Het was een constructief gesprek. De Rekenkamercommissie heeft er vertrouwen in dat de gemeente inmiddels de goede weg is ingeslagen. Het is vervelend dat de gemeenteraadsverkiezingen net in deze periode plaatsvinden. Om de continuïteit te waarborgen, is afgesproken dat de accountant de heer Dingen op de hoogte houdt van de ontwikkelingen in de komende periode. Indien nodig zal de heer Dingen de Rekenkamercommissie informeren. Het is aan het nieuwe college en de nieuwe raad om te overwegen om naast de Rekenkamercommissie een auditcommissie in te stellen.

Mevrouw **Van der Pijl** (PvdA) heeft in de afgelopen jaren regelmatig geïnformeerd of het wel goed loopt in de organisatie. Er werd steeds geantwoord dat de organisatie op de goede weg is. Zij vindt het dan ook moeilijk om vertrouwen op te brengen.

Wethouder **Smeulders** antwoordt dat de reorganisatie in de afgelopen jaren ingewikkeld is geweest. Alle processen waar het bestuur mee te maken heeft, zijn echter goed door blijven lopen. Het verkrijgen van informatie vanuit de organisatie duurde soms iets langer dan gewenst, maar de informatie werd altijd verstrekt. Ook gaf de accountant geen signaal dat het niet goed ging. Het bestuur heeft nooit zo'n wake-up call gehad als nu het geval is. De vraag is in hoeverre de bezuiniging op de organisatie nog matcht met de ambities. Het bestuur is hierover in gesprek gegaan met de gemeentesecretaris en de Rekenkamercommissie. Tevens is dit een belangrijk onderwerp in het overdrachtsdossier.

Sluiting
De **griffier** spreekt zijn dank uit aan de voorzitter en de leden van de commissie Financiën voor hun inzet. Hij overhandigt een bos bloemen aan de voorzitter.

De **voorzitter** bedankt alle aanwezigen voor hun constructieve bijdragen. De periode is iets anders gelopen, doordat de commissie na ongeveer anderhalf jaar wat kleiner is geworden. Ook in de nieuwe periode zal de commissie een verandering ondergaan. De voorzitter sluit de vergadering om 20.20 uur.

CONCEPT